

Η ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ ΚΑΘ' ΟΔΟΝ ΠΡΟΣ ΤΟ 2015

(από την πανευρωπαϊκή έρευνα απασχόλησης του CEDEFOP)

• Πλέον, στην αρχιτεκτονική μπορεί να φτιάξει ένα σχεδόν εξατομικευμένο λογισμικό, δουλεύοντας με εξισώσεις, που σου επιτρέπουν να κάνεις αλλαγές -από την πιο ανεπαίσθητη μέχρι την πιο μεγάλη. Αυτή η δυνατότητα δεν ήταν διαθέσιμη για τους αρχιτέκτονες πέντε χρόνια πριν

• Τα νέα υλικά έχουν αρχίσει να μπορούν να μιμούνται τη φύση -και ο όρος που χρησιμο-ποιούμε για να τα περιγράψουμε προέρχεται από τη Βιολογία: «mimesis» (μίμηση)

Περισσότερους εργαζόμενους με τεχνικές ειδικότητες, από μηχανικούς μέχρι και ειδικευμένους εργάτες, εκτιμάται ότι θα χρειαστεί η Ελλάδα στην περίοδο μέχρι το 2015. Πάντως, όπως σε όλους γενικά τους τομείς απασχόλησης, έτσι και στις κατασκευές, ο «πήχης» των απαιτήσεων της αγοράς ανεβαίνει διαρκώς και οι εργαζόμενοι με χαμηλά προσόντα κινδυνεύουν να μείνουν «εκτός νυμφώνος».

Τα παραπάνω προκύπτουν από την πρώτη πανευρωπαϊκή μελέτη πρόγνωσης αναγκών σε δεξιότητες, με τίτλο "Future skill needs in Europe: medium-term forecast"- Μελλοντικές ανάγκες της ΕΕ σε δεξιότητες- μεσοπρόθεσμη πρόγνωση, που έδωσε στη δημοσιότητα το Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), με έδρα τη Θεσσαλονίκη.

Σε επίπεδο ΕΕ-25, η απασχόληση στον τομέα των κατασκευών (που την προηγούμενη δεκαετία γνώρισε ανάπτυξη σε πανευρωπαϊκό επίπεδο), αναμένεται να παρουσιάσει στασιμότητα στην περίοδο 2006-2015, σύμφωνα πάντα με τη μελέτη.

■ 15.130.000 εργαζόμενοι στον τομέα των κατασκευών ως το 2015

Συγκεκριμένα, στην ΕΕ των «25», η απασχόληση στον κατασκευαστικό τομέα εκτιμάται ότι θα φτάσει μέχρι το 2015 στα 15,13 εκατ. άτομα, έναντι 13,29 εκατ. το 1996 και 14,6 εκατ. το 2006. Στη διευρυμένη Ένωση των 25+, προβλέπεται να «χτυπήσει» τα 15.538.000 άτομα.

Ειδικά σε ότι αφορά τους μηχανικούς, στην ΕΕ-25+, η κατάσταση χαρακτηρίζεται από στασιμότητα με ελαφρώς πτωτική τάση, αφού οι θέσεις εργασίας υπολογίζεται ότι δεν θα ξεπεράσουν μέχρι το 2015 τα 7,542 εκατ., έναντι 7,502 εκατ. το 2006 και 7,943 εκατ. πριν από δέκα χρόνια.

Παράλληλα, το 2015 εκτιμάται ότι θα υπάρχουν συνολικά 8,129 εκατ. θέσεις εργασίας για επαγγελματίες που σχετίζονται εμμέσως με τις επιπτώσεις της φυσικής και της μηχανικής, συν άλλες 6.735 για εργάτες συνολικά «στις κατασκευές, τα ορυχεία και τις μεταφορές».

■ Αύξηση 13,9% στην Ελλάδα σε τέσσερα χρόνια

Στη δε Ελλάδα, οι απασχολούμενοι συνολικά στον κατασκευαστικό κλάδο υπολογίζεται ότι θα ανέλθουν σε 402.000 μέχρι το 2015, έναντι 396.000 το 2010, 348.000 το 2006 και περίπου 252.000 το 1996, σύμφωνα πάντα με τη μελέτη του Cedefop.

ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΤΟΜΕΑ (ΕΕ-25+)					
	1996	2006	2015	1996-2006 (ανάπτυξη κατ' έτος)	2006-2015 (ανάπτυξη κατ' έτος)
Πρωτογενής τομείς	15.052.000	11.917.000	9.629.000	-2.3	-2.3
Μεταποιητική Βιομηχανία	37.802.000	34.871.000	34.414.000	-0.8	-0.1
Κατασκευές	13.729.000	15.141.000	15.583.000	1.0	0.3
Διανομή και Μεταφορές	48.356.000	54.242.000	57.740.000	1.2	0.7
Επιχειρηματικές & άλλες υπηρεσίες	34.022.000	54.569.000	54.569.000	3.0	2.0
Υπηρεσίες εκτός εμπόριου (πχ. υγεία, δημόσια διοίκηση, άμυνα, παιδεία)	52.011.000	48.846.000	43.753.000	1.1	0.7
ΣΥΝΟΛΟ	192.714.000	210.556.000	223.936.000	0.9	0.7

Πηγή: Εκτιμήσεις IER βασισμένες στο μοντέλο Cambridge Econometrics E3ME

Με άλλα λόγια, μεταξύ 2006 και 2010, η απασχόληση στον τομέα των κατασκευών στη χώρα μας αναμένεται να αυξηθεί κατά 13,9% ή 3,3% κατ' έτος. Από το 2010 ως το 2015 η αντίστοιχη αύξηση υπολογίζεται ότι θα «πιάσει» το 1,5% ή 0,3% per annum.

Υπενθυμίζεται ότι με βάση παλαιότερη πανελλαδική έρευνα (2004), που είχε διενεργήσει η MRB, για λογαριασμό του ΤΕΕ, άνω του 50% των Ελλήνων μηχανικών έχει ετήσιο εισόδημα 23.5 χιλ. ευρώ και πάνω, ενώ υψηλότερες αποδοχές έχουν οι άνδρες που εργάζονται στην Αθήνα. Το 51% των μηχανικών είναι ελεύθεροι επαγγελματίες, ενώ πολύ μεγάλο είναι το ποσοστό εκείνων που απασχολούνται στις οικοδομήσεις και τα δημόσια έργα (το 75% των πολιτικών μηχανικών και των αρχιτεκτόνων μηχανικών).

■ «Κακά μαντάτα» για Ισπανούς, Σουηδούς και Ελβετούς, καλοί οιωνοί για Κύπριους και Ούγγρους

Βάσει της ίδιας μελέτης του CEDEFOP, οι μεγαλύτερες ποσοστιαίες αυξήσεις της απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα μεταξύ του 2010 και του 2015, υπολογίζεται ότι θα σημειωθούν στις εξής χώρες: την Κύπρο (16% ή 3% ετησίως), την Ουγγαρία (14,7% και 2,8% αντίστοιχα) και τη Σλοβενία (10,4% και 2%).

Αντίθετα, μετά τον οικοδομικό οργασμό στον τομέα της παραθεριστικής κατοικίας, που σημειώθηκε τα τελευταία χρόνια στην Ισπανία, τα «μαντάτα» για τον κλάδο γίνονται αρνητικά, καθ' οδόν προς το 2015. Οι θέσεις εργασίας υπολογίζεται ότι θα μειωθούν συνολικά κατά 3,8% μεταξύ 2010 και 2015 (στα 2,39 εκατ. εργαζομένους το 2015). Παρομοίως, στη Σουηδία και την Ελβετία αναμένονται μειώσεις της τάξης του 4,3% και 4% αντίστοιχα. Στη μεν Σουηδία, οι εργαζόμενοι στον κατασκευαστικό τομέα προβλέπεται να μειωθούν σε 202.000 μέχρι το 2015, ενώ στην Ελβετία σε 300.000. Άλλωστε, αισθητή θα είναι η μείωση και

στην ισχυρή Γερμανία (στις 2,024 εκατ. θέσεις το 2015 από 3,126 εκατ. το 1997).

■ Μείωση απασχόλησης και σε Τσεχία και Εσθονία

Πτώση αναμένεται επίσης σε Τσεχία και Εσθονία, δύο από τα νεότερα μέλη της ευρωπαϊκής οικογένειας, που πέρασαν το κατώφλι της στην προτελευταία διεύρυνση. Σε σχέση με το 2010, οι θέσεις απασχόλησης στον κατασκευαστικό τομέα των δύο χωρών εκτιμάται ότι θα γίνουν λιγότερες κατά 4,9% και 7,3% αντίστοιχα, μέχρι το 2015.

Ειδικά στην Τσεχία, η πτώση είναι συνεχής τα τελευταία χρόνια: ενώ το 1996 ο κλάδος πρόσφερε 508.000 θέσεις εργασίας, δέκα χρόνια μετά ο αριθμός αυτός μειώθηκε σε 432.000, με προοπτική να συρρικνωθεί περαιτέρω, σε 415.000 ως το 2010 και 395.000 μέχρι το 2015.

■ Λιγότερες θέσεις εργασίας για άτομα «χαμηλών προσόντων»

Στο μεταξύ, κατά 8,5 εκατ. εκτιμάται ότι θα μειωθούν συνολικά το 2006-2015 οι θέσεις εργασίας για εργαζομένους με χαμηλά προσόντα στην Ευρώπη, σε όλους τους κλάδους. Πλέον, ακόμη και οι εργοδότες που ψάχνουν για ανειδίκευτους εργάτες ζητούν περισσότερες δεξιότητες.

Την ίδια ώρα, πάντως, καλύτερες ημέρες προσιωvίζονται κατά τις εκτιμήσεις των αναλυτών για το καταρτισμένο δυναμικό. Συγκεκριμένα, θα "ανοίξουν" 12,5 εκατομμύρια νέες θέσεις εργασίας στο υψηλότερο επίπεδο επαγγελματικών δεξιοτήτων και άλλες 9,5 εκατ. στο μεσαίο.

Σύμφωνα με στοιχεία που ανακοίνωσε στο τέλος Φεβρουαρίου, στη Θεσσαλονίκη, ο υπουργός Παιδείας, Ευρυπίδης Στυλιανίδης, το 30% όλων των αναγκαίων θέσεων εργασίας θα απαιτεί το 2015 υψηλή επαγγελματική κατάρτιση, ενώ το 50% μέση. Η δε ζήτηση για εργαζομένους χαμηλής κατάρτισης θα μειωθεί στο 20% από 30% τώρα. Σήμερα, 80 εκατ. στα συνολικά 210 εκατομμύρια Ευρωπαίων εργαζομένων απασχολούνται ήδη σε μη χειρωνακτικές εργασίες με υψηλές απαιτήσεις προσόντων -και αναμένεται να αυξηθούν.

ΤΑΣΕΙΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΑΝΑ ΧΩΡΑ ΣΤΙΣ ΚΑΤΑΣΚΕΥΕΣ								
	1996	2006	2010	2015	Μεταβολή 2006-10 (%)	Μεταβολή 2006-10 (% κατ' έτος)	Μεταβολή 2010-15 (%)	Μεταβολή 2010-15 (% κατ' έτος)
ΑΥΣΤΡΙΑ	297.000	267.000	265.000	263.000	-0.7	-0.2	-0.9	-0.2
ΒΕΛΓΙΟ	233.000	247.000	258.000	263.000	4.5	1.1	1.8	0.4
ΒΡΕΤΑΝΙΑ	1.797.000	2.073.000	2.136.000	2.216.000	3.0	0.7	3.8	0.7
ΓΑΛΛΙΑ	1.426.000	1.601.000	1.661.000	1.657.000	3.7	0.9	-0.2	0.0
ΓΕΡΜΑΝΙΑ	3.126.000	2.139.000	2.087.000	2.024.000	-2.4	-0.6	-3.0	-0.6
ΔΑΝΙΑ	148.000	174.000	181.000	177.000	4.0	1.0	-2.5	-0.5
ΕΛΒΕΤΙΑ	314.000	306.000	313.000	300.000	2.3	0.6	-4.0	-0.8
ΕΛΛΑΔΑ	252.000	348.000	396.000	402.000	13.9	3.3	1.5	0.3
ΕΣΘΟΝΙΑ	35.000	58.000	47.000	43.000	-19.7	-5.3	-7.3	-1.5
ΙΡΑΝΔΙΑ	101.000	251.000	259.000	268.000	3.4	0.8	3.3	0.6
ΙΤΑΛΙΑ	1.243.000	2.383.000	2.487.000	2.392.000	4.4	1.1	-3.8	-0.8
ΠΑΝΙΑ	1.469.000	1.831.000	1.765.000	1.801.000	-1.6	-0.4	-2.0	-0.4
ΚΥΠΡΟΣ	28.000	37.000	41.000	48.000	12.5	3.0	16.0	3.0
ΛΕΤΟΝΙΑ	51.000	90.000	98.000	105.000	8.8	2.1	7.2	1.4
ΛΙΘΟΥΑΝΙΑ	99.000	146.000	195.000	205.000	33.3	7.4	5.1	1.0
ΛΟΥΞΕΜΒΟΥΡΓΟ	24.000	30.000	31.000	33.000	4.7	1.2	6.1	1.2
ΜΑΛΤΑ	6.000	8.000	9.000	10.000	14.1	3.4	9.0	1.7
ΝΟΡΒΗΓΙΑ	120.000	145.000	148.000	152.000	2.0	0.5	2.4	0.5
ΟΛΛΑΝΔΙΑ	445.000	499.000	524.000	557.000	4.9	1.2	6.2	1.2
ΟΥΥΓΑΡΙΑ	218.000	319.000	355.000	408.000	11.6	2.8	14.7	2.8
ΠΟΛΩΝΙΑ	843.000	678.000	812.000	802.000	19.8	4.6	-1.3	-0.3
ΠΟΡΤΟΓΑΛΙΑ	398.000	462.000	472.000	484.000	2.0	0.5	2.5	0.5
ΣΛΟΒΑΚΙΑ	158.000	138.000	154.000	161.000	11.4	2.7	4.6	0.9
ΣΛΟΒΕΝΙΑ	58.000	86.000	74.000	82.000	12.1	2.9	10.4	2.0
ΣΟΥΗΔΙΑ	209.000	248.000	211.000	202.000	-15.1	-4.0	-4.3	-0.9
ΤΣΕΧΙΑ	508.000	432.000	415.000	395.000	-3.9	-1.0	-4.9	-1.0
ΦΙΛΑΝΔΙΑ	123.000	166.000	170.000	175.000	2.2	0.6	2.9	0.6
ΕΕ-25*	13.729.000	15.141.000	15.598.000	15.583.000	3.0	0.7	-0.1	0.0
Ε-Ε-25	13.295.000	14.690.000	15.137.000	15.131.000	3.0	0.8	-6.0	0.0

Πηγή: Εκτιμήσεις IER βασισμένες στο μοντέλο Cambridge Econometrics E3ME.

Βάσει της μελέτης, που αφορά 25 κράτη-μέλη της ΕΕ (εκτός Βουλγαρίας- Ρουμανίας), Νορβηγία και Ελβετία, η συνεχιζόμενη άνοδος του τομέα των υπηρεσιών και οι ευρύτερες τεχνολογικές-οργανωτικές μεταβολές οδηγούν σε συνεχώς αυξανόμενες απαιτήσεις για επαγγελματικά προσόντα.

■ «Άνθηση» στις υπηρεσίες

Η ίδια τάση πάνω-κάτω παρατηρείται και στην Ελλάδα: ο τομέας των υπηρεσιών είναι ο μόνος που παρουσιάζει αισθητή αύξηση απασχόλησης, ενώ η ζήτηση για εργαζόμενους με χαμηλά προσόντα μειώνεται – παρά το γεγονός ότι οι «βασικές» θέσεις εργασίας υπολογίζεται να αυξηθούν (πχ κλητήρες, καθαριστές, φρουροί ασφάλειας και γενικά θέσεις που μέχρι σήμερα καταλαμβάνονταν από ανειδίκευτο προσωπικό).

Οι ομάδες επαγγελματιών που θα παρουσιάσουν τη μεγαλύτερη ζήτηση στην Ελλάδα την επόμενη δεκαετία είναι –μεταξύ άλλων– οι τεχνικές ειδικότητες και οι εργαζόμενοι στον τομέα των υπηρεσιών.

Η μελέτη του Cedefop δείχνει ότι η μακρά περίοδος μετάβασης των οικονομιών της Ευρώπης από τον πρωτογενή και βιομηχανικό τομέα στον τριτογενή (υπηρεσίες) δεν έχει ακόμη ολοκληρωθεί, ιδίως στα νέα κράτη μέλη.

Ωστόσο, η μετάβαση είναι σταδιακή και οι «παραδοσιακοί» τομείς θα εξακολουθήσουν να αποτελούν μεσοπρόθεσμα σημαντική πηγή απασχόλησης (υπό την προϋπόθεση των αυξημένων

προσόντων). Η πραγματική όμως αύξηση των θέσεων απασχόλησης αναμένεται να σημειωθεί στον τομέα των υπηρεσιών.

■ 3 εκατ. νέες θέσεις εργασίας πάνω σε ...ρόδες

Αναλυτικότερα, ο τομέας των διανομών και μεταφορών (συμπεριλαμβανομένων των ξενοδοχείων και των υπηρεσιών τροφοδοσίας) θα δημιουργήσει περισσότερες από 3 εκατ. νέες θέσεις εργασίας (2 εκατ. στις διανομές και 1,5 εκατ. στα ξενοδοχεία και το catering).

Με ετήσιο ρυθμό 2% εκτιμάται ότι θα αναπτύσσεται στην περίοδο 2006-2015 ο τομέας της βιομηχανίας επιχειρηματικών και άλλων υπηρεσιών. Σύμφωνα με τις εκτιμήσεις, ο συγκεκριμένος τομέας θα αποδώσει περί τα 9 εκατ. νέες θέσεις εργασίας στην ΕΕ-25+.

Πάνω από 3 εκατ. νέες θέσεις εκτιμάται ότι θα «ανοίξουν» και στους τομείς υπηρεσιών που δεν αποτελούν αντικείμενο εμπορίου στην αγορά, όπως υγεία, εκπαίδευση και κοινωνικές υπηρεσίες. Αντίθετα, στον τομέα της μεταποιητικής βιομηχανίας αναμένεται να χαθούν 1,3 εκατ. θέσεις εργασίας.

Σημαντική μείωση έχουν παρουσιάσει και οι θέσεις εργασίας στον πρωτογενή τομέα, που σήμερα απασχολεί 12 εκατ. άτομα, έναντι 15 εκατ. προ δεκαετίας. Η δε βιομηχανία (manufacturing), αν και προσφέρει εργασία σε φθίνοντα αριθμό ανθρώπων την τελευταία 10ετία, ωστόσο εξακολουθεί να απασχολεί 35.000.000 άτομα και να αποτελεί την «καρδιά» της οικονομίας σε πολλές χώρες της ΕΕ.

Η μελέτη πρόγνωσης του Cedefop βασίζεται στις σημερινές τάσεις της αγοράς. Για να συμπεριληφθούν και οι αναδυόμενες δεξιότητες και επαγγέλματα, το Cedefop με τη συνδρομή του Skillsnet – του διεθνούς του δικτύου εμπειρογνομόνων για τον προσδιορισμό των μελλοντικών αναγκών σε δεξιότητες – πραγματοποιεί χωριστές, διεξοδικές μελέτες σε συγκεκριμένους τομείς.

Μέχρι στιγμής, έχει εξετάσει τους τομείς του τουρισμού, της ναυτοτεχνολογίας της γεωργίας-διατροφής και της ξυλείας, και πρόκειται να εκπονήσει μελέτες για την υγεία και το περιβάλλον. Επιπλέον, το Cedefop μελετά τις προβλέψεις των εργοδοτών σχετικά με το ποιες δεξιότητες θα χρειάζονται στο μέλλον, λαμβάνοντας ως βάση εθνικές σφυγμομετρήσεις εργοδοτών. ■

Επιμέλεια: Αλεξάνδρα Γούτα

• Θα ήταν απόλυτα θετικό να ξεκινήσει στη Θεσσαλονίκη μια διαδικασία ενεργοποίησης διαγωνισμών και προσκλήσεων, προς μεγάλους σχεδιαστές ανά τον κόσμο, για να κατασκευάσουν εδώ έργα υποδομών, κτίρια ή πάρκα

• Η αμυντική-στρατιωτική και διαστημική βιομηχανία βρίσκονται πάντα στην πρώτη γραμμή σε ό,τι αφορά τις νέες τεχνολογίες και υλικά. Ο,τι χρησιμοποιείται σήμερα από αυτές, θα γίνει διαθέσιμο στην αρχιτεκτονική κοινότητα 10, 20 ή 50 χρόνια αργότερα. Πιστεύω ότι αυτή η περίοδος είναι πολύ μεγάλη για να περιμένει κάποιος. Πρέπει να γίνει μια συμφωνία ότι η νέα τεχνολογία και έρευνα θα γίνεται διαθέσιμη στους αρχιτέκτονες το συντομότερο δυνατόν